

Editörden...

Çiler Dursun

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

Akademik dergiler, bilim insanları için hem uçsuz bir vaha hem de büyük bir meydan okumadır. Bir yandan kendi çalışma alanında nelerin düşünüldüğünü, araştırıldığını ve nasıl konuşulduğunu izleyebilecekleri canlı bir ortamdır; diğer yandan bir makale sınırlılığında derdini ifade etmek istiyorsa, dergilerin yaklaşımlarına göre, yazım kurallarına göre etik ilkelerine göre yol almaları gereken birer labirenttir adeta. Yeni dergilerin yayın hayatına başlaması, yayından sorumlu yapılarda ilkin büyük bir coşku yaratır, sonrasında ise dergi yerleşik ve tanınır hal aldıkça ağır bir sorumluluk anlamına gelmeye başlar. Bu sorumluluk bir yandan okuyucuların nitelikli yazılar, parlak düşünceler ve özgün görüşlerle karşılaşabilecekleri bir yazım ortamının yaratılmasıyla ilgilidir. Diğer yandan da dergiye yazı gönderen yazarların, yazıların değerlendirme süreçlerinin layıkıyla ve hakkıyla yapıldığından emin olmalarının sağlanmasıyla ilgilidir. Yayın kurullarının, editörlük, yardımcı editörlük basamaklarının ve hakemlerin imece usulüyle yarattıkları bir çaba döngüsüdür dergicilik, kolay değildir... Hele Türkiye gibi akademik yaşamın türlü düzlemlerinde akla hayale gelmeyen örselenmelere rağmen düşünceler, kendine akacakları bir alan arıyorlarsa daha da titizlikle yaratılmalıdır bu mecralar.

<http://ilefdergisi.ankara.edu.tr>

İLEF Dergisi, dokuz yılda, kendi alanındaki akademisyenlere böyle bir mecra olmayı başaran kimliğini çoktan kazanmıştır. Sırf bu nedenden dolayı bile İLEF Dergisi'nin editörlüğünü üstlenmek çok heyecan verici benim için. Yayına başlama aşamasında destekçilerinden olurken bu mecranın o zamana kadar mevcut olan dergilerden farkını her bakımdan ortaya koyabileceğine inandım. Bu farklar, yazıların kalitesinde de karşılığını bulacak olan açık ve kolektif süreçlerle ortaya çıkacaktı. Nitekim öyle de olmuştur. Editör olarak bana düşen payın, dergide başından itibaren gönüllülüğe, kolektiviteye ve açıklığa dayalı işleyiş süreçlerini devralarak onu akademiye verili güç ilişkilerinin görece çözüldüğü bir ortaklaşalık zeminine doğru çekmek olduğunu düşünüyorum, hissediyorum. Bu, dört sayıyla sınırlı bir zaman diliminde ne kadar gerçekleşir bilemem. Yine de editörlük ve editör yardımcılığının ya da yayın kurulu veya danışma kurulu üyeliği gibi konumlanmaların önemi ve merkezilikleri yerine; özgün ve sistemli bilgi üretiminin davet ettiği karşılıklı anlamının kurucu gücüne sığınarak kendi editörlük deneyimimi yaşamayı umut ediyorum.

Bu sayımız, önceki sayıda görevi sona eren Nurcan Törenli'nin dergi editörü olarak hakem süreçlerini tamamladığı yazılar ve görevi devralan olarak benim hakem süreçlerine dahil olduğum makalelerden oluştuğu için çifte editörlü olarak hazırlanmıştır.

“Televizyon Hatıralarının Peşinde: Türkiye’de Televizyonlu Günlerin Anlatısı” başlıklı ilk makale Canan Dural Tasouji tarafından yazılmıştır. Türkiye’de televizyonun sosyo-kültürel tarih anlatısının oluşturulmasına katkı sunan yazıda, televizyonu deneyimleyen kişilerle derinlemesine görüşmeler yapılarak televizyona ilişkin kişisel hatıralar derlenmiş; aynı zamanda dönemin gazete ve dergilerinde televizyon yayınlarının başlamasını konu eden haberler de yapılan analitik çerçeveye dahil edilmiştir. Bu analitik çaba sonucunda yazar, televizyonun ev içi ve ev dışı yaşamların yeniden düzenlenmesine neden olurken izleyicilerin toplumsal cinsiyet rollerinin, söz konusu düzenleme deneyiminde belirleyici olduğunu ortaya koymuştur.

İkinci yazı odağını geleneksel medya sayılan televizyondan dijital mecralara doğru yönelten bir çözümlemedir. Ömür Talay, bu çalışmasında fenomenolojik yaklaşımdan hareketle dijital oyunların baş aktörleri olan dijital oyuncularla yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirerek onların başarı, güç ve statüye bakışlarının oyun içi ekonomi bağlamında incelenmesini yapmaktadır. Literatürde ağırlık kazanan oyun bağımlılığı sorunsalı yerine Talay, oyun ekonomisine ve oyuncuların oyun ekonomisi içindeki yerine odaklanarak kolektif hareketlerle üretilen dijital değeri sorgulamaktadır.

Takip eden üçüncü yazı da yine dijital dünyanın aksiyon ve üretim alanını sorgulayan ancak bunu *YouTuber*lık olgusu üzerinden yapan bir araştırmadır. Büşra Tosun Durmuş, Türkiye’de ve dünyada öne çıkan iki *YouTuber* üzerinden, bu olgunun gerek ekonomik döngüsünü gerekse izleyiciler ile *YouTuber*lar arasında kurulmuş olan ilişkinin üretici-tüketici [prosumer] kavramı odağında postmodernlikle olan bağını konu etmektedir. Yazar, *YouTuber*lık olgusunun modernlik sonrası toplumsal iletişimin radikal biçimde dönüşen özelliklerinin en önemli temsilcilerinden biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Siyasal iletişim, iletişim çalışmaları alanında halen ve elbette burjuva temsili demokrasininin krizi bağlamında, güncel çözümlenmelerle zenginleşen bir çalışma alanı olmayı sürdürmektedir. Mustafa Bölükbaşı da 1977- 2007 yıllarında Türkiye’de yapılan sekiz genel seçimde gazetelerde yer alan siyasal reklamları nitel içerik analizi yöntemiyle inceleyerek “*Turkish Political Advertising: A Content Analysis of Newspaper Political Advertisements between 1977 and 2007*” başlıklı yazısıyla siyasal iletişim literatürüne katkı sunmaktadır. Milliyet gazetesinin çevrimiçi arşivinden derlenen toplam 434 siyasal reklamın nitel içerik analiziyle çözümlenmesi sonucunda yazarın ortaya koyduğu en önemli bulgular arasında, konuların ekonomi odaklı olması ve özellikle genç seçmen kitlesine seslenmesi dikkat çekicidir. Bu sonuç, siyasal reklamcılığın, yurttaşların yaşamsal sorunlarına odaklanarak yeni seçmen statüsü kazanmış ve daha uzun yıllar seçmen olarak oy kullanacak genç nüfusu burjuva siyasal alanının ve temsili demokratik sistemin yedeğine alması bakımından gücünü de ortaya koymaktadır.

Beşinci yazı, Besim Yıldırım tarafından kaleme alınan “*Millî Mücadele’nin Gür Sesi Albayrak Gazetesinin Köşe Yazılarının İncelenmesi*” başlıklı çalışmasıdır. Millî Mücadele döneminde Erzurum’da yayımlanan *Albayrak* gazetesini konu edinen yazı, yayımlanan haberlerden hareketle *Albayrak*’ın içerik haritasının çıkarılmasına ve Millî Mücadele’de basına biçilen rolün gazetede köşe yazıları üzerinden değerlendirilmesine yöneliktir. Yazıda gazetede köşe yazılarının toplumda Millî Mücadele döneminde işgal güçlerine karşı ortak bir mücadele duygusunun gelişmesine katkıda bulunduğu ve dayanışma ve bütünleşmenin oluşturulmasına yönelik içerikleriyle söz konusu dönemde önemli bir rol oynadığı sergilenmektedir. Elbette Kurtuluş Savaşı döneminde Anadolu’da yayın yapabilen bütün yerel ve bölgesel gazeteler için geçerli olan bu rol ve işlev, *Albayrak* gazetesini özelinde de nitel içerik çözümlemesiyle ortaya konmaktadır. Bu önemli çözümleme çalışması da okurlara, Kurtuluş Savaşı dönemlerinde Anadolu gazetelerinin içeriğinde zaman zaman belirginleşen ve günümüzde ortak topraklarda yurttaşlık bağı ile bir arada yaşama iradesi gösteren farklı etnik kimliklere yönelik “ötekileştirici” söylemle-

rin, dönemin mücadele merkezli tarihsel koşulları içinden ele alınması ve o bağlamın özgünlüğünün yarattığı yaygın bir sonuç olarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır.

“Sinemasal Diyalektik ve Melez Anlatı Bağlamında İçimdeki Yangın” başlıklı yazı, Çiçek Topçu tarafından kaleme alınan ve Denis Villeneuve’nun yönettiği *İçimdeki Yangın* (2010) filminin, filmsel iskeleti bağlamında parçalara bölünüp yeniden birleştirilmesi üzerine olan bir çözümleme çalışmasıdır. Yazar İçimdeki Yangın filminden hareketle Birinci, İkinci ve Üçüncü Sinema kavramlarının ana hatlarının ve düşünsel özelliklerinin diyalektik bir açıklamasına girişmektedir. Yazar, gerçekleştirdiği film çözümlemesi ile filmin melez bir anlatıya sahip olduğunu göstermektedir.

Derginin yedinci ve son yazısı Kübra Sultan Yüzüncüyıl’ın “‘Yer’den ‘Yok-Yer’e Dönüşüm: Kıpçüler Mahallesi Örneği” başlıklı etnografik yöntemle gerçekleştirdiği bir mekân-yaşam diyalektiğini kavrama çalışmasıdır. Yazıda Kıpçüler Mahallesi’ndeki Ahmet Yesevi Caddesi’ni yerleşke olarak gören Roman topluluğunun kentsel dönüşüm hamleleriyle yaşadığı yabancılaşma ve bu yabancılaşmanın hangi mekanizmalarla gerçekleştiği anlaşıl-maya çalışılmaktadır. Marc Augé’nin kavramsallaştırması olan *yer - yok-yer* ikilemi kavramlaştırması, Romanların yaşadığı kentsel dönüşüm sürecindeki mekân-yaşam deneyimini anlamak için bir başvuru noktası olarak alınmıştır. Romanların aidiyetini çözen ve yaşam alanını bir tür bekleme salonuna çeviren bu deneyimi kavrarken yazar, yarı yapılandırılmış görüşmeler ve katılımcı gözlem ile ilerleyip bir yandan da Kıpçüler’in bağlı olduğu Erenler Belediyesi’nde arşiv taraması da yapmıştır. Sonuçta bu çalışma kentsel dönüşüm sonrasında Romanların yeni yeri; geçici, sınır dışı, *yok-yer* olan bir uzam parçası gibi deneyimlediklerini ortaya koymaktadır.

İLEF Dergisi’nin 2022 yılı 2. sayısı bu yedi özgün yazıyla iletişim ve medya çalışmaları alanındaki düşünsel ve çözümleyici birikime yaptığı katkıyı devam ettirmektedir. Bu katkıyı sürdürme yolunda bu sayıda bize veda eden Nurcan Törenli’ye editörlüğü için ve İLEF’in genç akademisyen kuşağından araştırma görevlileri Uğur Yağan, Gülden Gürsoy-Ataman ve Ayçin Özoktay’a titiz editör yardımcılıkları için çok şey borçluyuz. Özellikle editör yardımcılıklarının ne kadar önemli ve hayati olduğuna editörlüğe başlar başlamaz yakından tanık oldum. Çağrı Kaderoğlu-Bulut’a yoğun programı içinde bizi kırmayıp titizlikle derginin son okumasını yaptığı için çok teşekkür ederiz. İyi yazı ve iyi dergi müptelalarına, nitelikli bir dergiyi nitelikli yazılarla sunmaya devam edeceğiz.